

renas rapto equitatu Cæsarium persequi intendit, eumque circumventum, ac frustra colloquium ejus potenter cepit, & in castra perduxit, ac postremum auro in os ejus infuso interfecit. Pauci noctis beneficio liberati, Carras confugere. Cognita clade Romanorum multa Orientis provincie à societate, vel fide populi Romani defecissent, nisi Cæsarius Quesitor collectis ex fuga militibus paucis, intumeſcentem Syriam egregia animi virtute, ac moderatione preſeffet: qui & Antiochum, copiasque ejus ingentes prælio vici, & interfecit, Parthos quoque ab Herode in Syriam missos, jamque ingressos Antiochiam bello expulit, ducemque eorum Hosagen interfecit. Igitur Romani statu agitur semper alterna mutatio, & velut forma Oceani maris, quæ omni die dispat, nunc succiduis per septem dies tollitur incrementis, nunc in sequentibus totidem diebus, naturali danno, & defecuſu interiore subducitur. Anno ab Urbe condita DCC, incertum unde concretus, plurimam urbis partem ignis invasit. Neque unquam antea tanto incendio corruptam, atque vastatam civitatem ferunt, Nam quatuordecim viros cum vivo jugario confunditos fuſſe memoriae proditum est. Hinc jam bellum civile committitur, quod magnis iam dudum diffensionibus, ac molitionibus parabatur, Nam Cæſar rediens viator ex Gallia, decerni sibi absenti alterum Consulatum popoficit. (71) Contradicturn est à Marcello Confule, à Bibulo, (72) à Catone, amittente Pompejo. Deinde decretum est à Senatu, ut in Urbem Cæſar nonmisi dimisso exercitu veniret: & ex Marcelli Cos. auctoritate ad legiones, quæ apud Luceriam erant, Cn. Pompejus cum Imperio missus est, (73) Cæſar Ravennam ſe contulit. M. Antonius, & P. Cæſarius Tribuni pl. pro Cæſare intercedentes, interdicente Lentulo Cos., curia, foroque prohibiti ad Cæſarem profecti sunt, Carione ſimil Cœlioque comitatibus. Cæſar, Rubicone flumine transmeato, mox ut Ariminum venit, quinque cohortes, quas tunc ſolas habebat, cum quibus, ut ait Livius, orbem terrarum adortus est: quid factu opus effet edocuit: deplorans injurias ſuas, causam bella civilis pro reſtituendis in patriam Tribunis effe teſtatus est. Inde per Antonium septem cohortes, quæ apud Sulmonem morabantur, à Lucretio recepit. Tres legiones, quæ cum Domitio apud Corfinium morabantur, ad suas partes transduxit. Consules cum Cn. Pompejo, Senatusque omnis, atque universa nobilitas ex urbe fugit, atque in Græciam tranſit. Apud Dyrrachium Epirumque: Macedonia, & Achajam, Cn. Pompejo duce Senatus contra Cæſarem bellum paravit.

Cæſar vacuam urbem ingressus Dictatorem, ſe fecit, (74) negatamque ſibi ex arario pecuniam fractis foribus invasit, protulitque ex eo auri pondo quatuor millia centum triginta & quinque, argenti pondo prope nongenta millia. (*) Inde digrefit Ariminum ad legiones, mox alpes tranſuerſit, Massiliam venit: ob quam oppugnandam, cum receptus non effet, Trebonium cum tribus legionibus reliquit. Quo bello miles duodecimæ legionis aduersus eos navaliter certamine pro Cæſare dimicans, hoſilem navem dexteram apprehendit. Qua amputata, levam iniecit, neque ante dimiſit, quam mergeretur. Cæſar deinde ad Hispanias contendit,

A quas L. Afranius, & M. Petrejus, & M. Varro, Pompeiani duces cum legionibus obtinebant, ibi multis præliis Petrejum, Afranumque ſuperatos, compoſita pactione dimiſit. In ulteriore Hispania duas legiones à M. Varrone ſuſcepit. Similiter & duces ejus, hoc eſt Curio Catone, Sicilia expulit, Valerius Cottam Sardiniam, Tuberonem ab Africa Varus ejecit. Cæſar rediens Massiliam obſidione donavit, vitā tantum, & libertate conſeſſa, ceteris rebus abraſit. At verò Dolabella partium Cæſaris in Illyrico per Octavium, & Libonem viſtus, copijsque exodus, ad Antonium fugit. Basilius, & Sallustius, ducentes singulas legiones, quibus præverant, ſimiliter & Antonius, Hortensius quoque ab infinito mari cum clafe concurrēt, omnes pariter aduersus Octavium, & Libonem profecti, & viſtiſtunt. Antonius cum ſe Octavio cum quindecim cobortibus dediſſet, omnes ad Pompejum à Libone deduciſtunt. Curio ex Sicilia in Africam cum exercitu transgredit ſe: quem Juba rex continuo exceptum cum omnibus copijs trucidavit. Octavius Salonas oppugnare conatus, omnes copias quas duxit, amiſit. Cœlius à Cæſare defecit, ac ſe Miloni exuli junxit. Cumque ambo ſervorum manu Capuam oppugnare molientur, occiſi ſunt. Bibulus apud Corcoram pudore viſtus, quod custodia ejus, quam pelago, & oppido prætentebat, hoſiles illuſerat, media ſeſſa, vigiliūque confeſſit. Appius Claudius Cenforinus, qui iuſſu Pompejī Græciam tuebatur, jam abolitan Pythici oraculi fidem voluit experiri. Quippe ab eo adačta uates descendere in ſpecum, respondiſſe fertur de bello conſulent: Nihil ad te hoc Romane bellum pertinet: Euboëa Cœla obtinebis. Cœla autem vocant, Euboicum ſinum. Ita Appius perplexa forte incertus diſcepit. Interea apud Dyrrachium multi Orientis reges ad Cn. Pompejum cum auxiliis venerunt. Quo cim Cæſar veniſet, Cn. Pompejum obſidione fruſtra cinxit, ipſe terram quindecim milium paſuum foſſa præſtruens, cum illi patrēt maria. Pompejus caſtellum quoddam tropinquinum mari, quod Marcellinus tuebatur, overtit: prædiqat Cæſaris, quæ ibidem morabantur, occidit. Cæſar Torquatum, legionemque unam, ut expugnaret aggrefit ſe. Hoc periculo ſociorum Pompejus cognito, omnes copias eō traxit, & ſigna eo movente, fulmina aduera occurruerunt. Apes quoque obſedere vexilla. Quo viſo ſubitus mavor conſudit exercitum, fugerunt hoſiles in templis, converſa ſimulacula, alia fleverunt, alia ſudarunt. Tantus verò in aere armorum ſtreptus fuit, ut Antiochia quaſi adventu hoſilium in muros concurrent. Interea Cæſar, omiſſa obſidione, ad Pompejum ſe convevit. Torquatūs autem eoeffigio protrumpens, aversum inſequutus est. Ita Cæſaris milites accipiſti pericolo territi, ipſo Cæſare fruſtra obſidente, fugerunt. Evadit tamen Cæſar, quia nocte interveniente Pompejus ſequi noluit. Diſcepit Cæſar, nec Pompejum ſcire vincere, & illa tantum die ſe potuisse ſuperari. (75) Cæſaque ſunt in eo prælio quatuor milia militum Cæſaris, Centuriones viginti duo, equites Romani complures. Cæſus est & in eo prælio Scæva Cæſaris miles fortissimus. Quem cum milites Pompeji, ut ſe traderet hortarentur, respondiſſe fertur, ſe effeſſum. Accurrit unus, velut accepturus arma.

Per-

(71) A. poſt verbum poſecit, addit cum Eutropio, atque, cincime dñe dubitate aliqua ei deferretur, contradicturn ēt.

(72) A. Pompejo, à Catone, iuſſuſque, ut dimiſis exercitibus ad Urbem rediret.

(73) A. miſſus eſt; propter quam injuriam ab Arimino, ubi milites congregatos babilat aduersum patriam cum exercitu venit. Consules ēt.

(74) A. poſt fecit. Inde Hispanias petiuit, ibi Pompeji exer-

citus validiſſimos, & fortissimos cum tribus ducibus L. Afrano, M. Petrejo, M. Barbone ſuperavit. Inde regreſſus in Græciam tranſit, aduersum Pompejum dimicavit, primo prælio viſtus eſt, & fugatus. Evadit ēt.

(*) forte leg. nonaginta millia.

(75) Poſt ſuperari. Deinde in Thessalia apud Paleofarsacum cum producitu utrinque ingentibus copijs dimicaverunt Pompejii acies habuit XL.m. pedites, equites ēt.